

LEZING NVPB

File ZZZ

Meneer de voorzitter, dames en heren,

Bijna alle aanwezigen hier kennen de historie van de weefselkweek in ons land niet.

Het is niet te geloven maar onze vereniging bestaat 50 jaar. Hij werd door mij opgericht in 1964.

Daaraan voorafgaand:

Drie wetenschappers leerden rond 1963 het weefselkweek vak in Frankrijk te weten:

Quak, Karstens en Pierik.

Mevr. Quak werkte op de virusafdeling van het Instituut voor Plantenziekten.

Zij ging in de leer bij de beroemde Georges Morel in Versailles, de ontdekker van de meristeemkultur om planten ziektevrij te maken. Haar latere onderzoek had tot gevolg dat via meristeemkultur in Nederland virusvrije planten konden worden verkregen.

Karstens en Pierik brachten een onderzoekperiode door bij de beroemde ontdekker van de weefselkweek, Prof.Dr. Roger Gauteret aan de Sorbonne in Parijs. Hij was président de L'Academie Francaise

Karstens werd hoogleraar Botanie in Leiden. Samen met de dames Cathrien Venverloo en Zoja Kulescha vormde hij een weefselkweekgroep die differentiatie van weefsels onder invloed van planten hormonen in vitro bestudeerden.

Voor mij was de meest komische gebeurtenis in Parijs, los van het onderzoek, dat Gautheret op een ochtend na zijn college schagreinig het lab in liep. Wat was de oorzaak? Die ochtend hadden de studenten bij het binnenkomen van zo'n beroemde professor niet geklapt. Dat was in Parijs de gewoonte. De reden was dat zijn examens te moeilijk waren.

In 1964 organiseerde ik op het Instituut voor Plantenziekten de eerste weefselweek bijeenkomst met een achttal sprekers. Meer dan 120 toehoorders kregen een eerste beeld van weefselweek. Omdat er zo'n belangstelling voor deze bijeenkomst was richtte ik daarom in 1964 de Nederlandse Weefselweek Club op.

Van alle 8 sprekers van toen ben ik helaas alleen overgebleven. Zeven zijn inmiddels overleden. Alleen ik kan noch de vroege historie van de weefselweek in Nederland beschrijven.

SPREKERS BIJ HET EERSTE SYMPOSIUM IN 1963 waren:

Karstens
Venverloo
Kulescha
Rodrigues Pereira
Schilperoord
Veen
Pierik

Als gevolg van het succes in 1964 werd zeker eens per jaar een weefselweek bijeenkomst door mij georganiseerd. Alles was nog niet zo officieel want ik was voorzitter, secretaris en penningmeester, erg ondemocratisch.

In 1970 ging onze club de Belgisch-Nederlandse Weefselweek Club heten, om tot verbreding van het vakgebied te komen. De Belgen hebben zich echter na een aantal jaren weer van ons afgescheiden.

Zeer dominant waren drie grote symposia die door mij in Wageningen georganiseerd werden:

1. Effects of sterilization on components in nutrient media. (met Prof.Veldstra uit Leiden). Materie die nu nog actueel is.
2. Celdifferentiatie en morfogenese met Prof. Gautheret van de Sorbonne in Parijs.
3. Wat kun je doen met protoplastenkweek? Met Prof.Cocking uit Engeland.

Vanaf 1969 publiceerden wij voor het eerst over het klonen van planten onder andere gerbera, bol- en knolgewassen en Anthurium.

Daarna zagen we een golf van weefselkweek onderzoekers actief worden. Ik noem hier vooral Lidy Leffring (gerbera), Jan van Aardrijk (lelie), Cecil Wilmar (asperge), Hakkard (virusvrij maken) en Yura Staritsky (tropische gewassen).

In deze periode werd op instigatie van het Ministerie van Landbouw het Bedrijfslaboratorium voor Weefselkweek in Roelofarendsveen opgericht. Dit lab moest voor de Tuinbouw Praktijk planten gaan klonen.

In 1975 verscheen mijn eerste boek met als titel: Plantenteelt in Kweekbuizen. In dit boek was een hobby hoofdstuk opgenomen: hoe kun je thuis of op school in vitro cultuur bedrijven. Omdat er toen ook een hobbykit in de handel kwam, liet de KRO televisie zien hoe je dit thuis of op school kon realiseren.

Vanaf 1979 ging het steeds sneller en in dat jaar mocht ik als jong hoogleraar in mijn inaugurale rede uiteen zetten wat er allemaal niet mogelijk was met in vitro cultuur.

In 1979 werd met het Pudoc gestart met vitro literatuur aandacht met behulp van de computer. Ik was proefkonijn die de

uitdraai naar derden verspreide. Zo kregen vanaf dat moment alle weefselkwekers toegang tot de literatuur via een bibliografie.

Via enquêtes kregen wij van de weefselkweekbedrijven vanaf 1980 vertrouwelijk inzicht in wat er in Nederland in vitro gekloond werd. Over deze gegevens kon iedereen beschikken. In 1982 werden er voor het eerst meer dan 10 miljoen planten gekloond in Nederland. In 1986 zesendertig miljoen. Toen ik afscheid nam als hoogleraar, bestonden er in Nederland circa 100 commerciële weefselkweekbedrijven, die bijna honderd miljoen planten kloonden.

In 1981 ontstond het tijdschrift 'Plant Cell, Tissue en Organ Culture', dat Wolters Kluwer ging uitgeven. Later ging dit tijdschrift over naar Springer Verlag.

Het jaar 1983 was zeer bijzonder omdat we de computer voor tekstverwerking konden gaan gebruiken en internet en email in zwang kwam.

Ook in wetenschappelijk opzicht floreerde de weefselkweek ook landelijk. Vier hoogleraren en hun groep hielden zich met hun staf bezig met in vitro cultuur:

- Robert Schilperoord in Leiden
- Linus van der Plas op Plantenfysiologie
- Sacco de Vries op Moleculaire Biologie
- Maarten Koorneef op Erfelijkheidsleer

Omdat ik het met onderzoek, onderwijs en publiceren veel te druk kreeg werd besloten dat er een officiële weefselkweek vereniging moest komen en zo geschiedde in 1981. Werry werd de eerste voorzitter van de NVPB.

Rond 1985 ontstond het COWT, het centraal onderzoek laboratorium voor de weefselkweek van Tuinbouwgewassen. Veel later werd dit laboratorium weer opgeheven.

Om te besluiten kan ik U vertellen dat na twee Nederlandse weefselkweekboeken er in 1987 mijn grote weefselkweek handboek verscheen, dat in de jaren daarna in 5 buitenlandse talen werd vertaald.

Wat mij is opgevallen dat na mijn weefselkweek boeken geen weefselkweek handboek in Nederland meer verscheen. Dit is voor mij een raadsel. Laat een van U eens het initiatief nemen om nieuw handboek te laten verschijnen.

Wat ik na mijn emeritaat ging doen is voor de meesten van U hier nog een vraag. Ik wilde in elk geval iets heel anders gaan doen, iets wat niets met weefselkweek te maken had. Ik ging namelijk schrijven over wijn en wijnbouw en schreef jaarlijks daarover een boek. Het laatste boek was: wijn, alcohol en gezondheid.

Daarmee wil ik meneer de voorzitter mijn verhaal over de eerste 20 jaren beeindigen.

25

Beethoven } wens
hoopl. t.c